

Артур ЛУНДКВИСТ

ПЕТ ПЕСАМА

ЕНО НЕКО ДЕТЕ ПЛАЧЕ

Ено неко дете плаче у мом сењаку
тамо где ветров чешаљ
изнађе снопље да по њем шуми,
онамо где сунчев коралнопрвени чешаљ ластама срубн главе,
где громовн устављају ватрене решетке
и обаљују зидове камене,
очев је оно глас
док унаоколо разбапује столице
и сто са све посуђем,

то је сењак
тамо где косачица подпишује сневе
и канта за бутер вреба недужно око,
онамо је свађа
с плевом у занењеним устима,
онамо је вола судба
што ће потом јарам сломити,
у реку бацити и отпловити,
то је глас што кожу жежи,
унутарња канција, изједена и несварљива,

али чему очи узмичу пред миловањем,
због чега је онај прозор белји но сви остали,
једино ако није млечни
или пак голубија груд?
позвони онамо, на звоно тих груди!
звони, сигналина дугим и црвеним као што је Винова лоза
или тако да се бакрене нити ужаре
диљем тек засејаних њива,
још увек оно дете плаче
у сенику што се претвара у моју страшну ковачницу
у којој коњи варнице,
онамо где вода прокувава црнило без ватре,
онамо где цветови смрдљике проричу смак света
а ничије рубље није довољно бело да зацели рану.

СВРАКА,

птица моја ветропираста,
ко хеликоптер леги шенетасто,
крилато ђуле у ветру.
Сврака, та весела удовица, цери се
упркос својој незбринutoј дечици, церека се
крађи почињеној а и оној што тек смера.
Шумских бреза црнобела птица,
као код куће је и на суморном оном дрвету у снегу.
С јесени берачица јаребике без кошаре,
груди у челичним одблесцима ко леденице са зимњег неба.
Али авлије она обожава више неголи шуме.
Кроз дим димњака пролеће као да оњушује печеницу,
покупиће зачас зихернадлу испљуснута с водом дечје купке,
деци на дрвеном бунару и слуша бућкало за масло из кујне.
Сврака, свим мастима премазана девојчица вритирепка,
заправо никад млада и неискусна,
подсећа више на Циганчицу са сребрном нарицом о уху,
лако домамљену у сено на измаку
стонала хладних од кише.
Међутим, никад ти она неће бити кењкави бабац попут врране
или промуклица гавран, лутајући трговац коњима
с ножем под огртачем и цигаром међ зубима.
Не, личиће пре на сироту младу црквењаковицу
што по леду танцује
не скривајући своје рукавице подеране.
Сврака са свежњем гранчица и шкрипавом циментом за млеко,
одевена у издувану беланчевину и умакана у талог катранов,
житељ предела онскрбљеног кућама од резане грађе
у ком брусом кљун вазда општри
и смејуљећи се руга дечацима што се уз дрво веру.

ЦИГАНСКА БАЛАДА

Јесмо ли јахачи, народ степе, синови олује –?
Ђаво би га знао одале долазимо –
Али смо коње одувек волели – атове црне ко ноћи без звезда,
наставе зелене и ко млеко беле кобиле – коње блиставих
саши и брзих ногу, са срећницом белом звездом под шишком
чела –
коње, лепе коње смо одувек волели!

Сиве, нахере, јадне су наше удерице, кров прокишњава, ветар
звиждуће кроз разбијена прозорска окна –
али ђаво нек носи страћаре, поклекли, трули кров –
погледајте на вашару нас с коњима, корбачима, кочијама, драга –
нама, уз вергла свирку–!

о, погледајте нас на вашару иза поднева с крвавим ножем уз свирку вергла –!

Жене бујних груди, црна ока, прекрасних бедара, набрекле
ко кобиле беле, те крешу мркоцрвени огањ у нашим срцима,
удовима – помахнутамо тад, побијемо се крвавим ножевима
па летњем ветру,
у мирнсу вреса,
уз свирку вергла –
потежемо кржаве ноже!

Али очи жена згасну, препретају њихова недра – потоваре се на
кочије наше и гунђају што је ветар зубат, па поради жена
најлепшег нашег коња продамо и забијемо се у димљиве черге –
роди се онда несма виолине и букне црвено и дивље
о летњем ветру,
о мирнсу вреса,
о свирци вергла
и борби с ножевима крвавим –!

ДРВО

Велико дрво одзвања као црквено звоно у свом стаблу, миче се
и гiba својом мишићавом телесином, својим многим и сважним удовима,
неосетно носи свој терет, то недвосмислено бреме, попут неуморне
пумпе аргатујући већи део године,

поји силесију својих листова не пребројавајући их, слично рибама
што новаздан некуда отпливавају или птицама што би да лете без
иједног застанка,

ово огромно дрво дише без иједног удисаја, дубоко и истрајно, оно
не гледа али послушкује ваљда и осећа, свесно је корака што приближавају,
прилике која се ослања или пентра уза њ, неког тамо што гнездо вије
међ његовим гранама или кљуна птичјег где куцка о стабло најављујући
свој улазак унутра,

можда се прибојава секире ил пиле, слуша све ближа обрушавања
пале браће, осети изненадни угриз у ткиву сонственог дебла носве близу
земље и њоме заштићеног корења: смакнуће које се догоди брже но што
је и дано дрвету да то појми,

и огромно дрво пада тешко, стропоштава се право доле уз тресак и
силно подрхтавање, притом грч кочи сваки коренчић његов, а потом
мирује ко леш у свом пуном достојанству, изложено попут каквог
креалог кита, ишчекући да буде искомадано и као грађа резано –

Једном размак између дрвећа и рода људског би посве безначајан,
дрвета људима беху отац или брат, носила су имена људи баш као што
су људи зајмили имена од дрвета, у најдубљем сродству с природом,

дрветима се клањало готово као да су сами богови, држала су се за
светиње, мирномазана жртвеном крвљу, украшавана тракама извешана
даровима:

кани ли човек једном онет да се врати дрвећу, да живи у присној
вези с њим, да заиште помирење с њим након свих својих непријатељста-
ва, свих својих слепих пустошења и покоља међ дрвећем?

ВОЛЕТИ ДРВО

тражи најфинији челик, каза столар.
Како чаробно оживи дрво
под блиставим гризом челичног глета!
Којих ли тек љушких уреза у траговима
након пролећних поплава!
Унутра у дрвету сат куцка
или биће пак да је то срце.
Дрво је време
здевено ко вали на некој обали.
Дрво има више упресованог времена
пеголи људи,
с тога је чвршће, трајније.
Оно мирише љувеније од коже жене.
Из зноја његовог ничу воћкице, мала злаћана пухад грожђа.
Сваком граном показује којег је рода,
он и она уједно, стопљени,
под оштрицом душло краћи.
Ко може да уније у дрво и претраје?
Ал' ко то пожелео не би!
Покојници лежу у дрво попут новорођенчади
(о, да одморе онамо у сну најдубљем
ко цигара у мирисној кутирји!).
Лепоту морате одвадити из дрвета
и вечног живота.
Не мањкава дрво ко људи, постајући нагло
заударājuћа лешина.
Не, дрвета живе у смрти,
нерастворљива и крепкија од било чијег меса.
С благошћу руку мојих
и алата заоштрена
продрећу напокон у дрво,
осетићу га у устима, у грлу,
осетићу како ме обужмљује
чврсто, поуздано, заувек.

*Избор и превод
МОМА ДИМИЋ*